

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA
BARAZA LA MITIHANI
MTIHANI WA UALIMU DARAJA LA A

634

STADI ZA KAZI

Muda: Saa 3.

MAJIBU

Mwaka: 2007

Maelekezo.

1. Karatasi hii ina sehemu **A**, **B** na **C**.
2. Vikokotozi **haviruhusiwi** ndani ya chumba cha mtihani.
3. Simu za mkononi **haziruhusiwi** katika chumba cha mtihani.
4. Andika **namba yako ya mtihani** katika kila ukurasa wa kijitabu chako cha kujibia.

maktaba.tetea.org

SEHEMU A (Alama 40)

Jibu maswali yote katika sehemu hii.

1. Taja matumizi manne ya uzi katika shughuli za kifundi.

Uzi hutumika kushona nguo ili kuunganisha vipande vya kitambaa na kutengeneza bidhaa imara.

Uzi hutumika kufuma mapambo kama vile vitambaa vya mezeni, viungo vya shanga au mapambo ya ukutani.

Uzi hutumika katika kurekebisha nguo zilizochanika au kupasuka ili zirudi katika hali yake ya kawaida.

Uzi hutumika katika kufunga au kubana sehemu fulani kwenye kazi za mikono kama vile kutengeneza vibakuli vya uzi au vikapu vidogo.

2. Eleza dhana ya ufanisi katika somo la vitendo.

Ufanisi katika somo la vitendo unamaanisha uwezo wa kufanya kazi kwa kutumia mbinu sahihi kwa muda mfupi bila kupoteza malighafi.

Ufanisi pia unahusu kufanya kazi kwa ubora unaokubalika bila makosa yanayoweza kuepukika.

Ufanisi unajumuisha kutumia nguvu, muda na rasilimali kwa kiwango kidogo lakini kupata matokeo bora.

Ufanisi unaonyesha maendeleo ya mwanafunzi katika kutumia maarifa ya darasani kwenye shughuli halisi.

3. Bainisha mambo manne yanayochochea ushirikiano wakati wa kazi za vitendo.

Wazi wa mawasiliano unachochea ushirikiano kwa kuwa wanafunzi wanaweza kuelewana vizuri wanapofanya kazi pamoja.

Utaratibu wa kugawana majukumu huongeza ushirikiano kwa kuwa kila mwanafunzi anajua jukumu lake katika kazi ya pamoja.

Heshima kwa mawazo ya wengine husababisha mazingira mazuri ya ushirikiano kwa sababu kila mtu anathaminiwa.

Uongozi mzuri wa kikundi huchochea ushirikiano kwa kuwa kiongozi anarahisisha ufanyaji kazi bila migogoro.

4. Eleza hatua nne za kuandaa pambo la mezani kwa vifaa rahisi.

Hatua ya kwanza ni kuchagua vifaa vinavyofaa kama karatasi ngumu, rangi, vitambaa vidogo au uzi.

Hatua ya pili ni kutengeneza muundo wa pambo kwa kuchora mfano na kupanga umbo utakavyokuwa.

Hatua ya tatu ni kukata na kuunganisha vifaa kulingana na muundo uliopangwa ili kupata umbo la mwisho.

Hatua ya nne ni kupamba na kumalizia kwa kupaka rangi, kupiga pasi au kuongeza mapambo mengine ili pambo lionekane vizuri.

5. Taja mambo manne ya kuzingatia katika kupanga vifaa vya kazi.

Ni muhimu kuzingatia usalama kwa kuhakikisha vifaa havina ncha kali zinazoachwa ovyo.

Ni muhimu kuzingatia urahisi wa kuvifikia vifaa ili shughuli zisichelewe.

Ni muhimu kuzingatia aina ya kazi inayofanywa ili kuchagua vifaa vinavyofaa.

Ni muhimu kuzingatia usafi kwa kuweka vifaa sehemu safi na kavu.

6. Eleza njia nne za kumsaidia mwanafunzi mwenye matatizo ya umakini.

Kumpa maelekezo mafupi na rahisi humsaidia kuelewa kinachotakiwa bila kuchanganyikiwa.

Kumkalisha karibu na mwalimu humwezesha kupokea msaada wa haraka na kurekebisha mapema.

Kumpa kazi kwa hatua ndogo ndogo humfanya kuendelea vizuri bila kupoteza umakini.

Kumpongeza anapofanya vizuri humtia moyo na kuongeza umakini wake katika kazi.

7. Taja vifaa vinne vya kupimia bidhaa wakati wa kazi za mikono.

Rula hutumika kupima urefu wa bidhaa wakati wa kazi za mikono.

Tape measure hutumika kupima vipimo virefu vya vitambaa au bidhaa zingine zinazohitaji urefu mrefu.

Calliper hutumika kupima kipenyo au unene wa sehemu za kazi.

Kitchen scale hutumika kupimia uzito wa malighafi kama unga, nta au vifaa vingine.

8. Eleza faida nne za vielelezo katika ufundishaji.

Vielelezo husaidia kufafanua dhana ngumu kwa kufanya mwanafunzi kuona kitu halisi.

Vielelezo huongeza umakini wa mwanafunzi kwa sababu vinavutia na kuvutia macho.

Vielelezo humsaidia mwalimu kufundisha kwa ufanisi bila kutumia maneno mengi.

Vielelezo hurahisisha kumbukumbu kwa kuwa wanafunzi hukumbuka wanachoona kirahisi.

9. Taja sababu nne zinazopunguza ubora wa bidhaa ya mwanafunzi.

Kutotumia vipimo sahihi kunaweza kufanya kazi kuwa na makosa yanayoonekana.

Kukosa umakini wakati wa kutengeneza bidhaa hupunguza ubora wa kazi.

Kutotumia vifaa vinavyofaa kunafanya kazi isiwe na kiwango kinachohitajika.

Kukosa ujuzi wa kutosha kuhusu mbinu za kazi husababisha makosa kwenye bidhaa.

10. Eleza umuhimu wa kufundisha usalama wa kazi kwa wanafunzi.

Usalama wa kazi huwasaidia wanafunzi kuepuka ajali zinazoweza kutokea wakati wa kufanya kazi.

Usalama wa kazi huwafanya wanafunzi kuwa na tahadhari zaidi wanapotumia vifaa hatarishi.

Usalama wa kazi huwapa wanafunzi ujuzi sahihi wa kutumia vifaa bila kuharibu mali.

Usalama wa kazi hujenga nidhamu na uwajibikaji katika maeneo ya kazi.

SEHEMU B (Alama 30)

Jibu maswali mawili (2) kutoka sehemu hii.

11. Changanua hoja tano zinazoonyesha umuhimu wa kupanga hatua za kazi vizuri.

Kupanga hatua za kazi vizuri hupunguza upotevu wa muda kwa sababu kila hatua inafanyika kwa mpangilio sahihi.

Kupanga hatua huongeza ubora wa kazi kwa kuwa kila sehemu inafanyika kwa uangalifu kulingana na mpango uliowekwa.

Kupanga hatua kunasaidia kupunguza makosa kwa sababu mwalimu au mwanafunzi anafuata mwongozo ulio wazi.

Kupanga hatua hurahisisha ugawaji wa majukumu kwa wanafunzi wanapofanya kazi kwa vikundi.

Kupanga hatua hujenga nidhamu ya kufuata taratibu katika kazi za vitendo.

12. Eleza mambo sita ya kuzingatia wakati wa kupika kwa kutumia vifaa vya shule.

Ni muhimu kuzingatia usafi wa vifaa kabla ya kuanza kupika ili chakula kisichafuliwe.

Ni muhimu kuzingatia matumizi sahihi ya jiko kwa kufuata maelekezo ya usalama.

Ni muhimu kuzingatia vipimo vya viungo ili chakula kiwe na ladha inayotarajiwa.

Ni muhimu kuzingatia muda wa kupika ili chakula kisiungue au kukosa kuiva.

Ni muhimu kuzingatia upangaji wa kazi ili kuzuia msongamano kwenye eneo la kupikia.

Ni muhimu kuzingatia uhifadhi mzuri wa vifaa baada ya kupika ili viwe tayari kwa matumizi mengine.

13. Chambua umuhimu wa kutathmini kazi za vitendo kwa vigezo sita.

Kutathmini kazi za vitendo humsaidia mwalimu kujua kiwango cha ujuzi alichopata mwanafunzi.

Kutathmini kunatoa nafasi ya kubaini makosa yaliyofanywa na namna ya kuyarekebisha.

Kutathmini humsaidia mwalimu kupanga mbinu bora zaidi za kufundisha kulingana na matokeo.

Kutathmini humsaidia mwanafunzi kuelewa sehemu anazopaswa kuboresha.

Kutathmini huongeza uwajibikaji kwa mwanafunzi kwa sababu anajua kazi yake itachunguzwa.

Kutathmini huongeza hamasa ya kufanya kazi vizuri ili kupata alama nzuri.

14. Eleza sifa sita za mwalimu bora wa somo la Stadi za Kazi.

Mwalimu bora hutumia vielelezo kwa ufasaha ili kurahisisha ufundishaji.

Mwalimu bora ana uvumilivu katika kuwaelekeza wanafunzi kufanya kazi kwa usahihi.

Mwalimu bora ana ujuzi mpana wa mbinu za vitendo na matumizi ya vifaa.

Mwalimu bora ni mbunifu katika kutafuta njia bora za kufundisha.

Mwalimu bora hutathmini kazi za wanafunzi kwa haki.

Mwalimu bora hutumia lugha rahisi na inayoeleweka.

SEHEMU C (Alama 30)

Jibu maswali mawili (2) kutoka sehemu hii.

15. Bainisha changamoto sita zinazokabili miradi ya ubunifu shuleni.

Ukosefu wa vifaa vya kutosha husababisha miradi kusimama au kutokamilika vizuri.

Ukosefu wa muda wa kutosha kwenye ratiba hugawa nafasi ndogo kwa wanafunzi kufanya miradi.

Uelewa mdogo wa wanafunzi kuhusu mbinu za ubunifu hupunguza ubora wa miradi.

Ukosefu wa usimamizi mzuri kutoka kwa walimu husababisha miradi kwenda bila mwelekeo.

Changamoto za kifedha huathiri upatikanaji wa malighafi muhimu.

Motisha ndogo kwa wanafunzi hupunguza ari ya kufanya miradi ya ubunifu.

16. Eleza mambo matatu ya kuzingatia unapopangilia wanafunzi kufanya kazi kwa vikundi.

Ni muhimu kuzingatia uwezo wa wanafunzi ili viundwe vikundi vyenye uwiano wa ujuzi.

Ni muhimu kuzingatia ukubwa wa kikundi ili kila mwanafunzi awe na nafasi ya kushiriki.

Ni muhimu kuzingatia aina ya kazi ili kupanga wanafunzi wenye uwezo unaohitajika kwenye kazi husika.

17. Changanua hoja sita zinazoonyesha umuhimu wa kukuza stadi za mikono kwa wanafunzi.

Kukuza stadi za mikono huongeza ubunifu kwa sababu mwanafunzi anajifunza kutumia mawazo yake kutengeneza kitu.

Stadi za mikono hujenga ujuzi wa kujitegemea kwa kuwa mwanafunzi anaweza kutengeneza bidhaa kwa matumizi yake.

Stadi za mikono huongeza umakini na ustahimilivu wakati wa kazi za muda mrefu.

Stadi za mikono huandaa wanafunzi kwa fursa za ajira zinazohitaji ujuzi wa vitendo.

Stadi za mikono huongeza uwezo wa kutatua matatizo kwa kutumia mbinu mbalimbali.

Stadi za mikono humjengea mwanafunzi kujiamini katika kufanya kazi halisi.

18. Eleza faida tatu za kutoa mrejesho kwa mwanafunzi baada ya kazi za vitendo.

Mrejesho humsaidia mwanafunzi kujua makosa aliyofanya na namna ya kuyaepuka baadaye.

Mrejesho humtia moyo mwanafunzi anapofanya vizuri na kuongeza ari ya kujifunza.

Mrejesho humsaidia mwanafunzi kuboresha kazi zake katika hatua zinazofuata.